І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 166. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 9-го ВЕРЕСНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 9, 1965 N. 166. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Середа, 8 вересня 1965 року

В АМЕРИЦІ

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ПІДТРИМАЛА ВЕТО ПРЕЗИДЕНТА В СПРАВІ ВІЙСЬКОВИХ БУДІВЕЛЬ і 7-го вересня відкинула більшістю 320 до 19-ох голосів внесок республіканців, щоб перемогти вето Джансона. Після того Палатна Комісія Військових Справ поправила деякі місця того законопроєкту, проти якого виступив був 21-го серпня Президент тому, що він нарушував права виконної влади. Палата більшістю всіх присутніх голосів 347 до 0 прийняла поправлений закон про військові будівлі, згідно з яким треба буде видати 1,700,000,000 дол на військові конструкції. Сподіваються, що Сенат погодиться на цей змінений закон без дебати. Конґресмен Мендел Ріверс заявив, що Палата не робить жадної проблеми з вета Президента, бо тут справа йде про безпеку країни.

СЕНАТОРИ ПРОТИ ОБМЕЖЕНЬ ПРИ ПРОДАЖІ ПШЕНИЦІ, бо це порушує закон про контролю експорту. Сенатори з стейтів, де управляють пшеницю, є проти того, що куплену пшеницю в ЗДА у 50 відсотках мають вивозити американські кораблі. Перевіз купленого зерна цими кораблями є дорожчий в порівнянні з транспортом чужими кораблями, тому СССР купує пшеницю в Канаді, де немає жодних обмежень щодо перевозу. Сенатори з рільничих стейтів домагаються скасування застереження щодо транспорту пшениці, бо тоді СССР та інші комуністичні держави могли б купувати пшеницю в ЗДА. Сенатор Стюарт Саймінґтон із Мізурі вніс резолюцію в цій справі в Комісії Закордонних Справ.

ДОМІНІКАНСЬКИЙ ТИМЧАСОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ СТАРАЄТЬСЯ ЗАМИРИТИ КРАЇНУ, в якій велася громадянська війна майже чотири місяці. Президент д-р Гектор Ґарсія Ґодой склав свій кабінет, в якому сам займає становище міністра закордонних справ, яким він вже був за президентури д-ра Хуана Боша в 1963-му році. Тимчасовий уряд має відобрати зброю, яка є в руках цивільного населення, і число якої оцінюється на від 8,000 до 20,000. Місія Організації Американських Держав, в склад якої входить і амбасадор ЗДА Теплі Беннет, залишається ще в Санто Домінґо кілька днів, бо хоче бачити, як відбудеться роззброєння цивільного населення.

ПЕРЕДШКІЛЬНЕ ВИХОВАННЯ НЕЗАМОЖНИХ ДІТЕЙ БУДЕ ПОСТІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ, — заявив президент Джансон в присутності соток лікарів, психологів і виховників, які зійшлися на те, щоб оцінити цьогорічну пробну програму, згідно з якою 560,000 дітей незаможних батьків навчалися в 13.400 центрах в 2,500 місцевостях. Всі ці діти були в дошкільному віці. Ця програма відбувалася в зв'язку з урядовою акцією поборювання вбогости. Всі ствердили, що ці діти дуже багато скористали з цього вакаційного навчання і тому президент Джансон вирішив продовжувати цю акцію впродовж шкільного року, щоб діти найбіднішого населення могли користати з навчання в передшкільному віці.

ЧИСЛО ДОБРОВОЛЬЦІВ ЗНАЧНО ЗБІЛЬШИЛОСЯ, коли повідомлено про те, що збільшають число тих, яких покликуватимуть до армії. Число добровольців значно збільшилося в місяці серпні, це значить в першому місяці після того, як президент Джансон повідомив про більші квоти покликуваних до військової служби рекрутів. І так число добровольців, зголошених до морської піхоти, збільшилося в серпні на 20 відсотків в порівнянні з липнем, а число добровольців в армії збільшилося на 19 відсотків. Президент Джансон повідомив, що число рекрутів в серпні збільшиться вдвоє і становитиме 35.000.

У СВІТІ

ПАПА ПАВЛО VI промовляв в минулий понеділок до вихованців Північно-американської Колеґії у Римі та, звернувши увагу, що вони мали нагоду стежити за працею Другого Ватиканського Собору, перестерігав перед надто радикальними реформами. Папа заявив, що на тлі змін у світі „інколи пропонується нові розв'язки, але вони не завжди відповідають католицькому навчанню і принципам.". Газети вважають, що Папа старається притупити вістря деяких пропозицій так званої ліберальної більшости на згаданому Ватиканському (Вселенському) Соборі.

ЛОНДОНСЬКА ПОЛІЦІЯ ДІСТАЛА анонімову інформацію, що буде знищена могила „батька комунізму" Карла Маркса. Карло Маркс, німецький жид, помер у Лондоні у 1883 р. на 64 році життя. Поліція дійсно знайшла на могилі Маркса доморобну бомбу, яку фахівці унешкідливили.

В СИРІЇ ПРИЙШОВ ДО ВЛАДИ новий 17-членний уряд під головуванням генерала Аріфа Абдель Разаака. Його вважають за звеличника єгипетського президента Ґамаля Абдель Нассера. Віце-прем'єром і міністром закордонних справ став колишній іракський амбасадор у Британії, д-р Абдель Рахман Баазаз. Новий уряд приготовляє вибори, базою для яких мають стати висліди нового перепису населення.

НА 17-ЧЛЕННІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ РОЗБРОЄННЯ У ЖЕНЕВІ ПРИЙШЛО ДО ЗУДАРУ між ЗДА й СССР: представник СССР Сємйон Царапкін заявив, що він готов „негайно" підписати договір про заборону підземних атомових вибухів, але без ніякої міжнародної контрольної системи, на що Вільям Фостер відповів, що ЗДА вже раз завелися на договорі, опертому на вірі в добру волю контрагента, коли-то Совєти зламали існуючий мораторіюм на атомові вибухи, підготовивши серію найбільших вибухів, що їх будь-котра держава перевела. В. Фостер відкинув плян Царапкіна, ствердивши, що „півзасоби" ведуть тільки до міжнародного недовір'я і не створюють доброї атмосфери.

В СССР ОПРИЛЮДНЕНО 244-СТОРІНКОВУ КНИЖКУ з „стенографічними рапортами", що охоплюють 30 промов, виголошених на ЦК компартії СССР з минулого березня, де обвинувачувано в різних гріхах Нікіту Хрущова. М. і., перший секретар компартії УССР Петро Шелест кепкував з чванькуватого гасла Нікіти, що СССР „здожене й переможе" Америку у „продукції на голову", коли тим часом „стояли довгі черги за хлібом".

У ПАРЛЯМЕНТАРНИХ ВИБОРАХ В ІЗРАЇЛІ ЗГОЛОСИЛИ своїх кандидатів 18 політичних партій. Першими десятьма кандидатами керівної Мапай-партії є члени теперішнього уряду. Кол. прем'єр Давід Бен Гуріон очолює листу нової „Рафі"-партії, а другим на листі є жидівський письменник Ішар Смілянскі. Щойно на сьомому місці тієї листи стоїть колишній головний командант ізраїльської армії, генерал Моше Даян.

Вибори до Канадійського Парляменту відбудуться 8-го листопада

Оттава. — 7-го вересня прем'єр Лестер Б. Пірсон розписав нові вибори до канадійського Парляменту які мають відбутися 8-го листопада. Прем'єр Пірсон закликає канадійський нарід дати поважну більшість урядовій Ліберальній партії, яка тепер не має більшости в Парляменті і здана є на ласку малих партій, які кождої хвилини можуть повалити уряд та перервати його працю над розв'язкою важливих державних проблем. Ліберали вирішили відбути вибори тепер, коли їх популярність в рільничих провінціях Канади збільшилася тому, що недавно Канада продала більшу скількість пшениці СССР, чим поліпшила економічне становище на принаймні півроку. Пірсон заявив у зверненні до народу: „Вірю, що канадійський нарід хоче розв'язати великі проблеми; хоче здійснити ті завдання, що стоять перед ним; хоче продовжувати працю над розбудовою нової Канади". Тому нарід підтримає теперішній уряд в Оттаві, який втішається довір'ям в кождій частині країни. Ліберальна партія Пірсона має тепер коло 49 відсотків всіх голосів в Палаті Громад. Вона має підтримку в східній частині Канади. Тепер ця партія сподівається здобути більше число голосів і в рільничих провінціях на заході країни.

Гураґан Бетсі пустошить Флориду

Маямі, Флорида. — Гураґан Бетсі вночі з сьомого на восьмого вересня зблизився до Флориди і почав її нищити зливним дощем та вітром, який віє зі швидкістю 81-ої милі на годину. Коли ж гураґан увійшов на територію цього півострова то сила його вітру зросла до 140 миль на годину, і є загрожені міста південної частини півострова — Маямі, Кі Вест, Форт Лодердейл та інші менші місцевості. Населення було заалярмоване і воно втекло з надбережних місцевостей, які могли бути залиті водою, бо хвилі морські були на десятки стіп високі. Треба було швидко втікати, бо вже о год. 2-ій по півночі 8-го вересня були залиті шляхи, якими можна було втікати з надбережних місцевостей. Сила вітру була така велика, що перевертала авта, ломила дерева та вивертала стовпи, чим спричинила те, що не було електричного струму, бо були перервані електричні проводи. У Форті Лодердейлі вітер зі швидкістю 100 миль на годину нищив все, що зустрічав на дорозі. Висота хвиль при узбережжю становила 25 стіп і вода залила всі нижчі місця на березі. Виставові шиби повибивані. Урядовці Цивільної Оборони не можуть подати числа, скільки людей втекло з надбережних місцевостей, бо люди втікали цивільними автами та знайшли приміщення в готелях і мотелях. Сподіваються, що нападає від 5 до 10 цалів дощу, і що можливе є торнадо, тому люди мусять бути дуже обережні цілий день в середу, коли гураґан має перейти через цілий південний півострів. Перед тим гураґан пустошив Багамські острови впродовж 30-ох годин. Цей гураґан часто змінює свій напрям, тому можна сподіватися від нього несподіванки, бо важко передбачити, куди зверне т ь с я, спустошивши Флориду.

Українську ССР на Віденському Конґресі репрезентує тільки один історик, українську еміґрацію — шість істориків

Відень. (О. Д.) — В 12-ому Міжнародному Конґресі Істориків, що його відкриття відбулося тут в неділю 29 серпня ц. р., бере участь як представник цілої понад 44-мільйонової Української ССР всього одинодинокий історик — якийсь Дубина, що його прізвища не згадує навіть Українська Радянська Енциклопедія. Українську еміґраційну історичну науку репрезентують : д-р Іван Лисяк-Рудницький із Філядельфії, д-р Богдан Осадчук-Кораб із Берліну, д-р Лев Білас із Гамбурґу, проф. Панас Феденко з Мюнхену, проф. Ярослав Рудницький з Вінніпеґу (Канада) та проф. Теодор Мацьків з Акрону (ЗДА).

Першу промову при відкритті Конгресу мав його предсідник проф. Енґель-Яносі. Він висловив надію, що при всіх можливих дискусіях і „дисонансах" буде створена на Конґресі гармонія на високому науковому рівні. Після промов посадника міста Марека та міністра освіти Піфля, слово взяв президент Австрійської Республіки Йонас. Він згадав, що Відень віддавна лежить на перехресті світової політики, що в 1815 році в Відні засідав Конґрес Держав, який завершив добу Наполеонових війн. Австрія, — казав Йонас, — була першою державою аґресії Гітлера в 1938 році. По війні Австрія, окупована до 1955 р. чотирма державами, досягнула свободи й незалежности без війни, мирним шляхом. Президент зазначив, що завдання Конґресу істориків у Відні є також у тому, щоб своїми працями помагати мирному співжиттю між народами.

Після президента мав доповідь проф. Льготський (Відень) про „Університети в Европі в добу пізнього Середньовіччя". Віденський університет святкує цього року свій 600-літній ювілей. Це дало нагоду історикам з різних країн принести поздоровлення Віденському університетові: із Франції, Італії та Японії промовці привезли подарунки — свої наукові праці з нагоди ювілею Віденського університету. Як демонстрація приналежности до вільної культури Заходу були промови істориків з Болгарії, Польщі, Румунії, Чехо-Словаччини і Юґославії. Кожна група істориків з цих „народних демократій привезла свої видання в дар Віденському університетові з нагоди його ювілею. Історик Вольський в своїй доповіді висловив привіт від Краківського університету молодшому на один рік університетові в Відні.

Слід відзначити численність делеґацій істориків із „народних демократій". Натомість із Москви приїхало мало істориків: Губер, Поршнєв, Новицький, Нечкіна і ще кілька. Нема нікого з Кавказу, Туркестану та з країн Балтійських і всього один історик із Києва — Дубина.

Українські історики з України повинні були також привітати ювілей Віденського університету, що був „альма матер" для багатьох українців в давніх і нових часах. Згадати б Івана Франка, проф. Івана Горбачевського, проф. Івана Пулюя та інших визначних науковців. Можна б було згадати, що в Україні за митрополита Петра Могили була відкрита висока школа в Києві, яка була на рівні західних університетів. Але Москва хоче нас обернути в „неісторичну націю" і, ізолюючись сама від вільного світу, і нам хоче забити дошками світ. Як говорить та давня приказка: „Москва в ликах ходить і всіх в ликах водить"...

У ТАНТ ВІДЛЕТІВ ДО ІНДІЇ І ПАКІСТАНУ, ЩОБ ПРИПИНИТИ ВІЙНУ МІЖ НИМИ



Делеґат Індії до Об'єднаних Націй Ц. С. Джга (зліва) та амбасадор Пакістану Сієд Амджад Алі обмінюються гострими словами під час короткої сесії Ради Безпеки ОН, на якій вирішено вислати ген. секретаря ОН У Танта до Індії й Пакістану, як посередника в справі замирення.

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант відлетів в минулий вівторок 7-го ц. м. з Ню Йорку до Пакістану й Індії, щоб знайти у безпосередніх розмовах з тамошніми державними мужами плятформу для проголошення перемир'я. Перед своїм відлетом він заявив, що здає собі справу з трудної і надзвичайно складної ситуації, в якій обосторонні пристрасті й обосторонні становища надзвичайно ускладнюють мирову посередницьку місію. З посередницькими послугами зголосився голова Кенії Джомо Кеньятта. Президент Пакістану маршал Аюб Хан бучім-то звернувся з пропозицією щодо мирового посередництва до совєтського прем'єра Алексєя Косиґіна. Що стосується британського прем'єра Гаролда Вільсона, який в першу чергу покликаний для мирового посередництва, бо однаково Пакістан, як Індія є членами Британського Коммонвелту, то — за газетними вістками він отягається, лякаючись, що невдача у такому посередництві пошкодить його престижеві на внутрішньобританському терені. Політична ситуація загострилась, бо комуно - китайський уряд проголосив заяву, в якій цілком солідаризується з Пакістаном проти Індії, обвинувачуючи Індію в „аґресії" та погрожуючи, що „індійська аґресія проти будь - котрого з наших сусідів спричиняє журбу для всіх сусідів". Комуно - китайська заява натякає, що у випадку розпалення дійсної війни між Індією і Пакістаном, то Комуністичний Китай не залишиться байдужим свідком, отож ніби погрожує Індії новим воєнним походом проти неї. Пані Чіянґ Кай-шек, дружина голови Вільного Китаю, маршала Чіянґ Кай-шека, яка тепер перебуває в Америці, заявила у зв'язку з тією комуно - китайською погрозою, що Комуністичний Китай раз-у-раз користується блефом, як ось у випадку Північного В'єтнаму, якому вічно обіцяє допомогу й нічого насправді не робить. Водночас вона перестерегла Пакістан, що Комуністичний Китай використовує ситуацію виключно тільки для своїх цілей, але самому Пакістанові спричинить „приязню" найбільші турботи. Однаково Індія, як Пакістан перечать, наче б вони розпочинали війну та наче б узагалі йшли одно проти одного війною. Вони заперечують теж вісткам, наче б їхнє летунство бомбардувало відкриті міста. Проте водночас індійське повідомлення говорить, що пакістанські джети атакували летовище в Срінаґарі та що вони запускались аж до Калькути. Індійці нахваляються, що впродовж 24-ох годин знищили 18 пакістанських літаків і пошкодили два, та признаються, що самі втратили 8 літаків. За газетними коментарями обидві сторони сповільнили бойові дії та, очевидячки, кинули до боїв тільки дуже обмежене число збройних сил, не бажаючи поширювати війни. Американські коментатори звертають увагу, що ані пакістанська, ані індійська економіка не дозволяє на затяжну і поважну війну. Америка припинила воєнні доставн до обох тих країн, що їм постійно допомагала. Фахівці твердять, що у випадку продовжування бойових дій — за два місяці Пакістан відчув би боляче брак запасових частин до танків і літаків американської продукції. Однак обидві сторони стоять далі на непримиренних позиціях.

Олена К. Вайсер, дочка першого секретаря УНС О. Констанкевича, померла в Шамокіні

Шамокін, Па. — У вівторок, 7-го вересня, померла тут на 81-му році життя сл. п. Олена Констанкевич -Вайсер, дочка співзасновника і першого головного секретаря Українського Народного Союзу, священика - піонера о. Івана Констанкевича. Отець Констанкевич, як відомо з історії, насамперед належав до „Соединенія" і навіть був контролером тієї організації, виступавши з рішучою критикою її господарства на конвенції в Скрентоні в 1893-му рогі. Вже в тому самому році о. Констанкевич належав до чотирьох „змовників" (о. І. Констанкевич, о. Т. Обушкевич, о. А. Полянський та о. Г. Грушка), які в домі о. Грушки в Джерзі Сиbі відбули наради та рішили заснувати Український Народний Союз, першим головним секретарем якого й обрано о. Констанкевича на конвенції 22-го лютого 1894-го року. Отець Констанкевич був парохом у Шамокіні аж до 1918-го року. Сл. п. Олена Констанкевич - Вайсер народилася в Західній Україні та малою дитиною приїхала з батьками до Америки. Закінчила консерваторії та була учителькою м у з и к и (фортепіян і органи) в Шамокіні впродовж довгих років.

● **Проти французького президента де Ґолля** аґітує адвокат Жан Люї Тіксіє Віньянкур, який проголосив свою кандидатуру на президента. Він об'їхав кількома автами разом із своїми прибічниками — 26 місцевостей впродовж 27 днів. Щоб перехитрювати вірну де Ґоллеві поліцію та виминати з нею суперечки — вся передвиборча кампанія того правого французького політика ведеться без попереднього проголошування та різними особливими методами. В і н знає, що виборів не виграє, але хоче зруйнувати міт, що „всі французи" підтримують де Ґолля.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

УКРАЇНЦІ В ЗАГАЛЬНІМ ЧИСЛІ ІМІҐРАНТІВ ДО КАНАДИ

Оттава. — Урядова статистика, видана статистичним бюром в Оттаві подає, що в роках від 1946 до 1964 до Канади приїхало 2 357 262 особи в тому 37 719 українців. Статистичні дані подають, що в тому часі приїхало до Канади: британців — 784 999, французів — 64 305, німців — 297 524, мадярів — 55 771, італійців — 342 133, голляндців — 167. 212, поляків — 88 913, югославців — 45 717, жидів — 69 971, греків — 55 771, китайців — 31 136, бельгійців — 21 904, данців — 33 588. Між 62 898 іміґрантами, що прибули до Канади протягом перших шести місяців 1965 року, було тільки 128 українців.

КАНДИДАТ НА ЄПИСКОПА ПРАВОСЛАВНИХ УКРАЇНЦІВ У БРАЗИЛІЇ

Ріо Де Жанейро. — Генеральне Церковне Управління Української Автокефальної Православної Церкви в Бразилії повідомляє, що Собор Єпископів на внесок Блаж. Владики Іоана обрав о. прот. Василя Уманця кандидатом на єпископа вірних православної Церкви в південній Америці.

ІНЖЕНЕР УКРАЇНЕЦЬ ЇДЕ ДО СІЯМУ БУДУВАТИ ШЛЯХИ

Вінніпеґ. — Тижневик „Український Голос" подає, що інженер В. М. Стечишин, син покійного Мирослава Стечишина, колишнього редактора „Українського Голосу", виїздить із ще двома канадійцями, експертами в справі будови шляхів до Сіяму , або, як його сьогодні називають, до Тайленду. Він є визначним експертом в ділянці будови шляхів і теж головою установи, що має свій осідок у Вінніпеґу і називається „Канада Транспортейшен Сервіс". Інженер Стечишин побуде в Сіямі коло три тижні. Це перша його праця, що він її виконає за границею.

МАРТА ЧАПЕЛЬСЬКА ВІЗЬМЕ УЧАСТЬ У ФІЛІППІНСЬКІМ КОНЦЕРТІ

В неділю 12 вересня ц. р. о год. 7:30 веч. в Американському Федеральному Павільйоні на Світовій Виставці в Ню Йорку відбудеться концерт, присвячений філіппінській, американській і клясичній музиці. Головними виконавцями того концерту будуть дві абсольвентки одної з кращих музичних шкіл — Джульярда в Ню Йорку: філіппінка Ернастіна Крісольоґо, яка в шістнадцятому році життя як перша дівчина на Філіппінах, дістала титул „бакалавра музики" — і відома молода українська піяністка-віртуозка Марта Чапельська, донька професорки Музичного Інституту ім. Лисенка у Ню Йорку, пані Євгенії Чапельської. Обидві названі піяністки виконають низку творів на двох фортепіянах, крім того Ернестіна Крісольоґо гратиме сольо на спеціяльному інструменті „марімба" при фортепіяновому супроводі Марти Чапельської.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ДУЛЯ З МАКОМ

Діялося це в Миронівці на Київщині В колгоспі ім. Жданова.. Років тринадцять тому... Привозять його до нас з райкому: так і так, мовляв, рекомендуємо Олексан. Григоровича Бузницького на голову колгоспу. Збори, пам'ятаю, на стайні відбувалися — замість клюбу вона була у нас. Холодно. Незатишно. І ніхто ні слова. Ні за, ні проти. Руки піднесли, проголосували. Мовчки. Яка різниця — Бузницький, чи хто інший. Чоловік із десять перебуло до нього голів... Йому, думаємо, що? Чи вродило, чи ні, а заробітня плата йде. Покрутиться, повертиться — і знов кудинебудь на затишне місце. Керував конторою „Заготскот" і знов туди влаштується.

А ми? Чи працювали, чи ні — однаково восени дулю з маком! (З нотаток Павла Полинського в „Радянській Україні" з 22 серпня)

НА ДЕРЖАВУ НАДІЙТЕСЯ, А .. ШКОЛУ БУДУЙТЕ САМІ

— Ура! Приїхали! — галасували хлопчики, бігаючи вулицями села Стольного.

Яка ж подія змусила дітвору радіти?... Якось на початку 1964 року на зборах у колгоспі села Стольного заговорили про школярів:

— Наші учні вчаться в тісних, непристосованих приміщеннях.

— Годі їм поневірятися. Збудуймо школу власними коштами!

Запросили будівельників з Чернігова. Ось чому раділа малеча: „Першого вересня підемо в нову школу'.

Та радість малечі була передчасна. Перед початком шкільного року будівництво загальмувалося. А роботи ще — ой роботи! — розповідає В. Лазурний в „Молоді України" з 18 серпня. — Треба наслати підлогу, закінчити монтаж електрообладнання, провести каналізацію та водопостачання...

„ВАЖКІ" ПІДЛІТКИ

„Важкі підлітки, діти — правопорушники і злочинці, — про них пише педагог, інспектор „дитячої кімнати" міліції Львова Р. Коритко („Молодь України" з 18-го серпня).

Причини дитячих злочинів Р. Коритко пояснює... пережитками минулого. Для цього він пропонує ввести в дію „далекобійну артилерію".

Що ж це за „далекобійна артилерія"?

У кожному районі міста Львова створили „дитячі кімнати міліції". При кожному будинкоуправлінні створити „дитячі кімнати" на громадських засадах та чергування батьківських патрулів.

ЧОГО НЕ УСМІХАЄТЕСЯ, ПРОДАВЦІ?

Професія продавця — одна з найбільш масових. Досить сказати що лише в Україні торговлею зайнято мільйон чоловіка, — розповідає Л. Андрієнко в „Радянській Україні" з 19 серпня.

Приємно, коли у крамниці відразу підійде продавець, усміхнеться, привітається, спитає: „що бажаєте?" Але нерідко вам наговорять грубощів. Отже, настав, мабуть, час поговорити про усмішку продавця, — каже кореспондентка. — А щоб ми з більшим правом могли вимагати від продавців привітного, спокійного до себе ставлення, полегшімо їх працю — максимально механізуймо доставу краму до прилавка.

Тим часом кожний продавець витрачає щодня не менше, як дві-три години, щоб носити крам до сховища (найчастіше в глибоку пивницю), потім власноручно „транспортувати" його до прилавку — на другий-третій поверх.

Усміхайтеся, продавці!..

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Сіті і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Маніфестація громадської дії

Сполучений з Днем Праці триденний „великий кінець тижня" у перших днях вересня, — це вже наче щорічний традиційний час українських з'їздів, здвигів, нарад і спортових змагань у ЗДА й Канаді. Всі ці маніфестації та ділові імпрези з-правила єднають корисне з приємним, відбуваючись на різних українських літніх оселях. На таких з'їздах здебільша підсумовується працю за останній рік і пляну́ється працю на наступний рік із вибором нових членів Управи. Всі ці з'їзди й наради мають ще тут назвичайно добру й корисну сторінку, що не обмежуються самою тільки діловою частиною, а доповнюють її товарисько - розваговою програмою.

„Великий кінець тижня" 4-6 вересня цього року був знову виповнений цілою низкою отаких здвигів, з'їздів, нарад і спортових змагань. Учорашнє число „Свободи" можна було насправді розглядати, як історичний документ активности американсько-української громади. Тисячі народу були на тих з'їздах, тисячі українців і українок — різного віку, різних вировизнань, походження з різних закутків України та різного часу перебування в Америці. Були тут і новоприбулі імігранти, якщо можна так називати американських громадян, які поселились тут вже кругло 15 років тому, були й давні імігранти і люди з другого й третього поколінь. Були люди старші, середнього віку, молодь і діти. Особливо звертали увагу масова приявність молоді і різнородість заінтересувань української громади. Адже це відбувалися з'їзди великої ідеологічно-політичної організації, і комбатантської, і чотирьох молодечих організацій, між ними один здвиг з участю понад тисячі осіб та кількох тисяч гостей, — вже десятий з черги теннісовий турнір та плавацькі змагання.

А чейже оті з'їзди й наради в днях 3-6 вересня ц. р. стосувалися тільки дрібної частини зорганізованої американсько-української громади. Не було там, наприклад, наукових установ, літературних і мистецьких організацій, великої сіті місцевих станиць. Тому цей останній „великий кінець тижня" був наче промовистою відповіддю всім скептикам і песимістам на тему майбутности української громади в Америці. Ніхто не може бути пророком, що станеться за кількадесят років, але, дивлячись на ті тисячі українських людей різного віку, заангажованих і зацікавлених в українській громадській роботі, можна бути певним, що ведене ними тепер діло не залишиться без опіки, без робітних, жертвенних рук.

Динамізм національно-громадського життя має свої власні незбагненні закони. Методи тієї праці можуть змінятися, рамці тієї праці можуть поширюватись або звужуватись, але треба історичного катаклізму, щоб завмерло саме громадське життя. На сторожі його стоять національні ідеали, стоїть традиція, стоять гривкі, незалежні від коньюнктури установи. Придивляючись з'їздам минулого „великого кінця тижня", можна було насправді сповнятися вірою в майбутність американсько-української громади — її живучість, її творчу активність.

Нічого не навчились

Виходить собі у ЗДА москвофільська чи пак русофільська за спрямуванням газета, орган Лемко-Союзу, яка називає себе „Карпатська Русь". Друкується вона дивовижною, нібито лемківською мовою, що має дуже мало спільного з лемківським діялектом, і ще більш дивовижним, нібито фонетичним правописом. У політичному відношенні стоїть вона на позиціях давно вимерлого на українських землях москвофільства, з тісю тільки різницею, що орієнтацію на матірню „Велику Русь", власне Росію, підмінює орієнтація на „Матір Русь — Совєтський Союз". Задивлена в кремлівській зорі, „Карпатська Русь" і її редактори та лемкосоюзні лідери ще й досі не хочуть усвідомити, що головним спричинником недолі їхньої прадідної Лемківщини, виселення лемків із їхніх рідних земель і примусового переселення на піски західної Польщі та в різні області СССР є улюблена ними ж Москва — совєтський комуністичний режим, який кинув їхню землю напризвіл польських комуністичних загарбників.

Грузнучи в помилках давно відмерлої концепції, що її відкинуло життя, тепер самі ж таки офіційні совєтські чинники, редактори „Карпатської Руси" намагаються втримати під своїм впливом невеличку групу незрячих ще наших земляків в Америці і в Канаді, переконуючи їх проти всіх реальних фактів, що з ними Москва все таки рахується, визнає їх за репрезентацію нібито цілком окремішного „лемківського народа" чи й цілком окремої, неіснуючої в дійсності, країни, що її визначають назвою Карпатська Русь.

Зразком такої свідомої дезінформації може бути передова стаття йонкерської „Карпатської Руси", надрукована в числі 30 з 20 серпня ц. р. п. н. „О тісной связи с нашыми родными в старом краю и о созыві світового конгреса лемков". Виступаючи з пляном скликання світового конгресу лемків, що мав би відбутися в Сяноці або Криниці на Лемківщині, або за дозволом „Українського Совітського Правительства" у Львові або в Києві, а коли ні, то хоч би в Москві або в ЗДА, редакція „Карпатской Руси" хвалиться, що вона „завалена" статтями „лемківських учених" з цілого світу, особливо ж статтями, що їх надсилають їй на її адресу совєтська пресова агенція „Новості" з Москви і совєтське посольство з Вашингтону. Цей факт редакція трактує, як визнання за нею збоку совєтських офіційних чинників права бути „органом не лем Лемко-Союза, но и органом заграницом Закарпатской области", і також як доручення ... організувати „табор всіх лемков-карпатороссов" і репрезентувати їх перед „матірю Руссю — Совітським Союзом", який „ест лем єдина держава, котра має полне право вглянути в судебни акти нашого народа". До признаної за ними Москвою „Закарпатської области" чи пак „лемковско-карпаторусского табора" редактори „Карпатской Руси" сподіваються приєднати також і... Пряшівщину — значить, заселену українцями область, що входить у склад сьогоднішньої Чехо-Словаччини. Створена в такий спосіб Карпатська Русь мала б стати „отцовським домом" усіх лемків і карпатуросів з усього світу...

Читаючи такого роду пляни, треба дивуватися наївності й фантазії освічених будь-що-будь редакторів „Карпатской Руси" — тих, що їм недавно вже навіть і в Києві, і в Москві, і у Варшаві заявили, що якогось „лемківського народу" нема.

Степан Витвицький

ПАМ'ЯТІ Д-РА ЄВГЕНА ПРИХОДЬКА

В останні роки рука Господня покликає на той світ одного за одним наших передових громадських діячів. Відходить покоління доби нашого національного відродження — люди, що брали участь у визвольній боротьбі, що розбудовували наше громадське й культурне життя в краю і на еміграції. Оце недавно відпровадили ми на вічний спочинок д-ра Євгена Приходька, голову Представництва Виконавчого Органу Української Національної Ради в ЗДА.

Покійний народився 24 грудня 1901 р. в Ярмолинцях на Поділлі, де його батько Кіндрат був управителем мастку графа Орловського. Там у колі сім'ї пройшло безтурботне дитинство. Згодом родина Приходьків переїхала до Кам'янця Подільського, де Покійний учився в гімназії, а по її закінченні вступив на юридичний факультет Харківського університету. Дім Приходьків у Кам'янці Подільському був відомий як осередок громадської і культурної праці, в якій брав участь Покійний із своїми братами.

У 1919 р. св. п. Євген був заарештований большевиками і засуджений на розстріл, але при помочі друзів Йому вдалося звільнитись і виїхати за границю. В 1920 р. Покійний прибув до Праги, де покінчив свої студії в Українському Вільному Університеті, завершивши їх докторським ступенем. Крім того студіював ще геодезію в Празькій політехніці.

У Празі Покійний одружився з Тетяною Солухою, дочкою відомого громадського діяча і лікаря на Поділлі. Дружина Покійного, що, подібно як і Він сам, переїхала з краю до Чехії, відбула в Празі медичні студії.

Перебуваючи в Чехії, Покійний брав активну участь в житті української студентської молоді і опісля у загальногромадському житті. Впродовж кількох років Він був секретарем республікансько-демократичного клюбу в Празі.

З кінцем другої світової війни большевицька навала примусила Покійного переїхати до Німеччини. Перебуваючи в таборі в Реґенсбурзі, Він вдержував зв'язок з діячами Державного Центру УНР і став членом Українського Національно-Державного Союзу (УНДС).

До цієї країни Покійний прибув в 1949 р. Тут Він зразу включився в громадське життя і став одним із найбільш активних діячів, що згуртувалися біля Державного Центру. Його обрано головою Українського Національно-Державного Союзу на Америку, і на цьому становищі Покійний виявив себе як видатний провідник та організатор. Це, зокрема, і спричинилось до того, що в 1958 р. Покійного покликано на становище голови Представництва Виконавчого Органу УНРади в ЗДА.

Треба сказати, що це становище було одним із найтрудніших у системі діяльности Державного Центру. В еміграційних умовах Представництво не розпоряджало ані відповідними фінансовими засобами, ані потрібним числом співробітників для проведення необхідної політичної роботи. Діяльність Покійного на цьому становищі проходила в трьох основних ділянках. В першу чергу це були зв'язки з американськими офіційними чинниками. Завдання було не легке, але св. п. Євген виз'язувався з нього справно. Його письмові акти з цієї ділянки можуть бути зразковими причинками до оцінки нашої політичної дії на цьому терені.

Другим відтинком діяльности Покійного була його праця в організації представників неросійських народів Совєтського Союзу, відомої під назвою Паризького Бльоку. Праця на тому секторі вимагала особливої зручности й хисту. Часто доводилося годити різні суперечності, але Покійний не жалів труду, щоб удержати цю організацію спосібною та активною.

І врешті вдержування постійного зв'язку з УККА було третім завданням Покійного, як голови Представництва. Слід уважати Його заслугою те, що цей зв'язок був завжди дружнім, а часто ставав базою корисної співпраці.

Взагалі треба підкреслити, що св. п. Євген Приходько справлявся зі своїми завданнями завжди з почуттям щирої відданости справі, яку заступав. Належав до людей, яких особливість визначають світлі прикмети їхнього характеру. Вже самою своєю появою Покійний з'єднував собі симпатію своїх товаришів праці та оточення. Доброзичливий для своїх близьких, Він бувало шукав тих, кому треба було допомогти в їхньому трудному положенні. Зрівноважений і толерантний, Він зручно ладнав свою інтервенцією різні неполадки, що їх приносить із собою щоденне життя. Засіб компромісу в громадській праці — це був принцип, якого Покійний завжди придержувався. Завдяки Йому Державний Центр та й наше загальне громадське життя не раз оминали зайвих труднощів.

Покійний залишив у смутку дружину д-р Тетяну і дочку Мар'яну, замужню за п. Юрієм Задоянним.

Св. п. д-р Євген Приходько сповняв як зразковий український патріот і громадянин. Нехай Господь своєю ласкою на тому світі нагородить труд Його життя.

● **Ні одна з газет у Токіо** не подала вістки про 20-річчя капітуляції Японії, 2 вересня 1945 року, на чердаку американського лїтаконосця „Місурі". 15 мільйонів мешканців цієї японської столиці, найбільшого міста у світі, за буденними справами наче б не тямили ту дату, для японців страшенно прикрої події.

● **Між західними і Східними німцями** не прийшло до згоди в справі нового договору про відвідини мешканців Західного Берліну і Західної Німеччини у Східному Берліні. Дотеперішня умова вигасає 24 цього місяця. Комуністи, мабуть, чекають на вислід парляментарних виборів у Західній Німеччині, 19 вересня ц. р.

НАБИРАЮТЬ ВІДВАГИ

Коментуючи впродовж років невдачі большевиків у сільському господарстві СССР, а зокрема України, ми звичайно підкреслювали, що причина тих невдач лежить не так у недостачі машин, у кліматичних умовах, навіть не так у кількості робітних рук, як у самій колгоспно - радгоспній системі. Бо система ця постала не на основі життьового досвіду, її ніколи, перед уведенням в життя, не перевіряли, вона навіть не була видумана вченим або практиком-економістом.

Маркс і Енгельс на сільськогосподарських справах не розумілися, проблеми села були для них чужі, і в їх писаннях не сказано нічого, як розв'язувати ці проблеми.

Ленін, правда, був економістом, але його знання й заінтересування обертали́ся тільки навколо робітничих проблем, і пляну розв'язки аграрного питання він не мав. Ідея сільськогосподарських кооператив - артілей була у нього не скристалізована. То був експеримент, який мав щойно дати доказ за те, що і як робити. Коли б Ленін мав змогу побачити, як цей експеримент проходить, він, можливо, знайшов би якийсь вихід. Але Ленін помер, ще поки міг бути зібраний досвід у цій справі.

Коли ж після смерти Леніна до влади прийшов недокінчений семінарист Сталін, то він тих проблем села зовсім не знав. Але в своїй зарозумілості використав необмежену владу, що скупчилася у його руках, і наказав провести примусову колективізацію села. Коштом мільйонів людських існувань і руїни сільського господарства він перевів суцільну колективізацію. Але після майже 50 років існування совєтського режиму, після карколомних експериментів Хрущова стало вже, мабуть, кожному в СССР зрозуміло, що колективізація — це сліпий кут, це катастрофа.

Промова Брежнєва на останньому пленумі Центрального Комітету КПСС, в якій він, не називаючи Хрущова на ім'я, гостро критикував його за невдачі у сільському господарстві в останніх 7 роках, є одночасно засудом і Хрущова і самої колгоспної системи.

Нині вже всім лідерам СССР мусить бути ясно, що підтримувати далі колгоспну систему це значить постійно купувати у Америки, Канади, Арґентини й Австралії не тільки пшеницю, але також і інші рільничі продукти. Бо хоч в СССР виробництво машин і мінеральних добрив збільшується, продукція зерна і інших сільськогосподарських культур зростає дуже слабо.

Колгоспний лад уважали большевицькі теоретики за найвище досягнення совєтського режиму, це було щось оригінальне, російське, внесене до науки марксизму - ленінізму, або, уживаючи совєтського окреслення, це було творче розвинення й збагачення марксизму ленінізму. На ньому підробляв Мао Тсе - тунг свої комуни, які теж забрали і забирають мільйони людських жертв.

Після розвінчання Сталіна за його криваві злочини супроти членів партії, розвінчаний як „геніяльного стратега", тільки колгоспна система рятувала „батька народів" від остаточного засуду. Алє колгоспної системи Хрущов засудити не відважився, бо він був одним із тих, що Сталінові допомагали цю систему вводити в життя.

Хрущова усунули, до влади прийшли технократи, не неуки, як Хрущов, але люди, які покінчили нормальні високі школи і бачать, що всього, що є в марксизмі-ленінізмі, насліпо брати не можна, що марксизм - ленінізм одне, а вимоги життя — щось зовсім інше.

Коли колгоспну систему вводилося в життя, ці люди були або дітьми, або доростаючою молоддю. Вони ту систему не видумували, отже не мають амбіції її боронити. І коли вони бачать, що вона для держави катастрофічна, то мусять думати над тим, як би її змодифікувати.

Тільки ж знов заковика, бо коли змодернізувати ту систему, то що зробити із Сталіним? Коли для того розвінчання докинути ще колгоспну систему, то прийшлося б взагалі викинути Сталіна на смітник.

Нам видається, що спроби реґабілітувати Сталіна, як людину, що заслужилася для СССР у воєнно - мілітарних ділах, спроби, які можна було в останньому часі спостерігати у совєтській пресі, мають на цілі запевнити йому певне місце в історії СССР, і цим дати можливість приступити до хоч би частинної ліквідації чи модифікації колгоспної системи.

Такі думки зродились у нас, коли ми читали опубліковану в „Комсомольскій Правді" з 7 серпня ц. р. статтю п. з. „Хто ти, господарю землі?", написану якимсь Жулїним, головним агрономом радгоспу „Красноярський" в Алтайському краю. Автор статті інформує, що у його радгоспі думали „над умовинами, в яких хліборобові було б заінтересовано одержати якнайвищий урожай, і що треба зробити, щоб він щодня, щогодини впродовж цілого року відчував свою відповідальність за врожай".

Бо — пише Жулїн — „ніяка агрономічна чи громадська контроля не може заступити персональної відповідальности хлібороба".

Управа радгоспу, де працює Жулїн, зробила експеримент: роздала групам радгоспних робітників більші розміром кусні землі на їх відповідальність. Коли робітники побачили, що вони є фактично господарями тої землі, вони стали працювати значно краще і добилися значно кращих успіхів. Провідників поодиноких таких груп питали про їх погляди на справу, і Жулїн переда́є суть того, що вони сказали.

Один з них, Неґель, заявив: „Коли б закріпили за нами землю на роки, ми при будь-яких умовах погоди збирали б не менше як 5 центнерів з гектара... Чому в нас немає такого права, щоб ми могли те, що зробимо, розділити так, як вважаємо справедливим... Ми зуміли б прибуток поділити поміж себе".

Другий з них, Громов, уважає, що закріплення землі і техніки за групою є конечною справою.

Третій, Акердонов, так описує настрої своєї групи. Коли закріпили за ними 1,000 гектарів землі: „Говориш з людиною, дивишся на її нерозтрачену енерґію, яка проситься на добре діло, і думаєш: скільки ж то у людей ініціятиви, заповзятливости і творчої снаги рветься назовні! Як їм потрібне широке діло, що відповідає їх душі і силам. І думаєш: коли б Чабанов. П'ятниця і інші наші знамениті хлібороби взяли землю у свої руки не на 30 днів жнив, а на

(Закінчення на стор. 3-ій)

Михайло Островерха

САН ДЖІМІНЬЯНО

...І знову я, мов спрагнений краси й сонця мандрівник, на вершку тосканської мрії: у Сан Джіміньяно. Назустріч мені — сухі, здорові подихи піль, виногради й оливні сади та польові квіти, що сонцем напиваються.

Найперше, цим разом, зайшов я до церкви св. Авґустина. Архітектура — тосканська, сонашна готика. При вході, праворуч, великий образ: Божа Мати з Сином на руках, біля неї — святі. Твір тієї доброї тосканської школи. Підпис під ним: "Петрус Франчіск Пресбітер Фльорентік Пінксіт 1494".

В головнім престолі бачу образ величезних розмірів: Ісус Христос коронує Божу Матір. Підпис: П'єро Полля, йольо, 1483.

Фрески на стінах роботи мистця Беноццо Гоццолі. Всі ці його твори — це життя св. Авґустина. Всі вони ще добре збереглися. Декуди, композиційно, мистець повторює свій чудовий твір „Похід Трьох Царів", що його намалював у палаті Ріккарді, у Фльоренції. Саме бо цей твір побачив ігумен монастиря при церкві св. Авґустина з Сан Джіміньяно і так ним захопився, що запросив мистця до себе, щоб офрескувати ту названу церкву. І Б. Гоццолі виконав цю працю у 1465 р.

Звідси простісінько подаюсь я на вежу кріпости, що стоїть посередині цього села чи містечка. Природа, красвид манив мене. Бож із цієї вежі споглядати — ваші очі не мають стриму, а захоплення красвидом межі не має. Та йдучи маленькою доріжкою на краю села, я почув крилосний гомін молитви: збірний речитатив. Я зупинився — бачу, маленька каплиця. Заходжу до неї. У головним престолі монументальна фреска часів ренесансу: св. Авґустин. Ліворуч, тієї ж школи ще одна фреска цієї ж школи: Божа Мати з Ісусом і Святими. З хорів — заслонених дерев'яними ґратами, а по них іще й сукняна заслона черниць: у вінки — несеться крилосна молитва черниць: голоси молоді, дзвінкі, свіжі. Щодеякий час молоденьке, ангельського кольору сопрано, підносячи тон, веде цей хор. Дванадцята година: либонь, із Царських Часів, шостий Час відмовляють?..

Іду на кріпость. Кожен ступінь вище, все більше поринаєте в сонце і синяву неба; і все більше огортають вас нечувані красою, пребагаті мелодіями простори. Тихесенько — аби цієї мови поезії не нарушити ніяким гамором. І походжаю по невеликому квадраті тераси вежі.

Мимохіть зупиняюсь поглядом на широкому обійстю кріпости, внизу. Бачу, сторожиха, що пильнує входу на вежу, це господарна жінка: краса природи, сімнадцять середньовічних веж у селі, старовинні храми й палати — цим не проживеш, це для учених, для поетів, романтиків, мистців. А вона на оцім клаптику землі чого лиш не має! Брескви, сливи, черешні, груші, виноградну лозу, оливні дерева... Ще й город має — цибуля, помідори, картопля, петрушка, кріп, часничок! А он і шматок темнозолотистої пшениці, що на серп жде: буде яких два-три полукіпки, але не ті наші, подільські! А над усім — чотири задумані, сонцем опахнені кипариси: бо який же це був би тосканський красвид та без кипарисів? Вони тут — усюди!..

Зійшовши з кріпости, йду за село: уявляю собі побачити наші загуминки, обніжки, суголовки. Вийшов я на край села — не знайшов того, за чим шукав. Проте, є доскональна, палка, сонячна тиша, що її, лиш хвилинами, дірявлять ластівки і трос сільських дітей, що тішаться своїми радощами. Але, подумати, вони цю тишу доповнюють. Наді мною — прегуста цвітом липа: аж тіні, і та стала неворушка в цій пахучій гущі. На липі — монотонний, прозорий — мов шум навколо Прута! — бреньніт пчіл: бо й у них жнива!...

Перед очима ж у мене розгорнена казка: безліч узгір, балок, схилів, долин. Усе в оливних садах і виноградниках, а поміж ними — ниви, що на них лежать снопи зжатого збіжжя. Доріжки ж — пам'ятаєте, ті польові, теплі й пухкі пилюкою, наші доріжки?! — в'ються узгір'ями, балками, долинами в цій казковій місцині, як мрія, як надія людини! А тут і там, мов повне „адажіо", темніють кипариси.

Лиш на самих долинах, над в'ючким струмком, у ярах, наша зелень зелені: явори, тополі, є й осика і — либонь — ліщина.

На небі — ще полудне. Ластівки купаються у просторах. А воробець, поет-богеміст, заховавшись у холодок, дивиться їм.

На високім схилі, наче на обніжку, я збираю золотисту божу кровцю і тужу за Глибокою Долиною, біля Жизномира!...

Сан Джіміньяно,
липень, 1965.

Ігор Чмола

ВІД НІЯГАРИ ДО СКЕЛЯСТИХ ГІР

(5)

Обідовий час, і тому годиться дещо перекусити. Ідемо до ресторану і замовляємо собі печеню з буйвола. Обслуга чемна, ціни помірковані, буйволи смачні, тож заслужено ними і подивляємо ще раз постаті чотирьох президентів, які заглядають до нас через вікна ресторану.

Пообідавши, сідаємо в авто і починаємо нашу поворотну дорогу до табору. Часу маємо доволі, тому не спішимося. Вступаємо до музею Кастер парку й оглядаємо експонати з історії цього терену.. Відвідуємо невеличкий зоологічний сад, в якому зібрані всі тварини Чорних Гір і чомусь кілька мавп. Пристаємо біля ослів. Звідки вони тут взялися не знаємо, мабуть лишили їх колись шукачі золота, та й живуть вони собі в дикому стані донині. Стадо їх досить велике. Пасуться вони на пасовищах обабіч дороги. Наша молодь висідає з авта, озброєна різними кексами і фотоапаратами і починається „братання".

До табору приїжджаємо ввечері. Небо заступають грізні хмари, і починається буря. Хоч доходить тільки восьма година — темніє. Хоч злива скоро кінчається, довкруги мокро, темно, тому рішаємося на скорий відпочинок.

Другого дня ранком їдемо оглянути національний парк „Вітрової Печери". Переїжджаємо містечко Кастер і зупиняємось біля „Ґордон Стокейд". Постала вона тоді, коли по країні рознеслась вістка, що експедиція Кастера знайшла в Чорних Горах золото. Одна із груп шукачів золота прибула власне сюди і, як скоро́ку проти індіян, побудувала оцю стокаду. Це група дерев'яних будинків, оточених частоколом. Перебідували вони тут зиму, а весною урядові війська усунули їх звідси, щоб не мати клопотів з індіянами.

Наша дорога прямує на південь. Гори щораз меншають. Переїжджаємо широкі поляни і біля одної з них бачимо велике скупчення авт. Пристаємо, бо знаємо, що де припинилося кілька авт туристів, там напевно є щось цікаве. Зустрічають нас вигуками: „Яка шкода, що спізнилися!" Бачимо недалеко авт трьох великих буйволів. Вони немов щось і тепер бурмочуть. Виявляється, що двоє з них саме закінчили боротьбу, і тепер переможений відступає, а переможець прямує за ним. А так біля ста метрів від нас на горбочку пасеться ціле стадо буйволів. Є їх там сотні.

Постоявши тут деякий час, їдемо далі. Незабаром ми вже в національному парку „Вітрової Печери". Тут уже не гори, а горби. Зараз після в'їзду до парку бачимо на одній з полян якісь невеликі насипи. На кожному з них сидить якась тваринка. Переглядаємо туристичну літературу і довідуємось, що ми на терені містечка степових псів (прерієг дог). Куди засягне око, всюди невеличкі насипи землі і на кожному з них одна або дві такі тваринки. Хлопці кидають їм кекси. Один з песиків збігає до наших кексів і починає „гавкати". Збігається ще кілька псів, і кексів уже нема. Тільки на кожнім насипі сидить на задніх лапках власник господарства і смачно заїдає. Підходимо до одного з них. Він починає „гавкати" і за хвилину зникає в норі. Тепер „гавкають" його сусіди, а дальші псі спокійно сидять на своїх горбочках.

Колись містечка степових псів були розкинені по всіх преріях західної Америки. Тепер живуть вони тільки по національних парках і пам'ятниках. Всюди збираються біля них групи туристів.

Ще кілька хвилин їзди, і ми вже біля адміністраційного будинку. Тут музей, ресторан і крамниця з пам'ятковими речами. Звідси що 15 хвилин вирушають провідники по Вітровій Печері. Купуємо два квитки по 75 центів кожний, дітвора не платить нічого. За кілька хвилин ми вже у гурті людей, який провадить молодий, симпатичний ґеґр в однострої ренджера. На початок веде він нас до першого отвору печери, невеличкої діри у скелях.

Колись була ця діра священним місцем для індіян. Печера славна тим, що коли атмосферичне тиснення назовні більше як усередині, вітер віє до печери, коли воно противне — віє з печери. Коли різниця велика, вітер настільки сильний, що можна чути його свист. Індіяни вірили, що ця печера є осідком вітрів. Коли зайде їм охота, виходять вони з печери і віють довкруги, коли ж їм це знудиться, вертаються назад. Перша біла людина відкрила печеру у 1881 р. Притягнув її сюди свист вітру. Незабаром після того почалося дослідження, і у 1903 р. президент Теодор Рузвелт створив тут національний парк.

Входимо до печери сходами. Вітер справді немов на вершку високої гори. Усередині вигідні стежки і електричне освітлення. Прогулянка триває півтори години. Оглядаємо великі світлиці, прикрашені різними печерними формаціями. Ренджер дає вичерпні інформації і радо відповідає на запити. Коли на хвилину вилучає він електричне освітлення, ми опиняємось у цілковитій темряві. Виникає думка: а що якби попсувалася електрична система? Ренджер, немов відгадуючи наші думки, потішає, що кожний, хто входить до печери, мусить мати з собою лямпочку на батерії, а крім того свічку і сірники. Наша прогулянка доходить до кінця. На денне світло вибираємося вгору.

Під вечір вертаємося до табору. Знову темні хмари. буря і — відпочинок.

Приходить день святої неділі. Витягаємо з валізок наші святочні строї і їдемо до церкви, до містечка Кастер. Після того їдемо до табору. По трьох годинах заувважуємо, що ми вже „рожеві". Нема ради, збираємо свої речі і вертаємося на наше обійстя. Наш „завгосп" частує нас обідом. Ну, і що далі?

(Далі буде)

Честер, Па.

ПРАЗНИК УСПІННЯ В ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ

Багатьох метод вживається в життю української еміграції в Америці, щоб зберегти релігійні та національні традиції українського народу, а релігійні зокрема.

Молодь можна вчити теоретично й практично. Практична наука принимається в душах дітей, в пам'яті яких залишається картина пережитого. Часто чути від тут народженої молоді: „Отак мої родичі святкували, оце традиції моїх батьків!"

Українська православна парафія Успіння Пречистої Діви Марії в Честері десятки літ святкує Храмове Свято-Празник, зберігаючи релігійні традиції. Цього року Празник відсвятковано в суботу 28-го сиерпня. В п'ятницю вечором відслужено Всенічну з благословенням хлібів. В суботу після відчитання часів, св. Літургію соборно відслужили оо. Степан Біляк, катедральний парох св. Володимира у Філядельфії, Нестор Столярчук — парох св. ап. Петра і Павла у Вільмінґтоні, Дел. і місцевий парох Омелян Мицик.

Проповідь по українськи виголосив Всч. о. Нестор Столярчук, а по-англійськи Впр. о. Степан Біляк. Перед закінченням св. Літургії посвячено кадильницю, яку купила панна Лілліан Мельник в пам'ять померлої мами Марії Мельник. Відтак посвячено зілля.

Після закінчення св. Літургії вірні підходили до миропомазання та уставлялися до процесійного походу довкола церкви. Під час походу співав хор і нарід пісні до Пречистої Діви Марії й прочитано св. Евангелію в обох мовах на кождому розі церкви та окроплювано освяченою водою. Богослужба, процесійний похід та пісні пригадали старшим людям Рідний Край, а молодь напевно поглибила свої думки багатством української релігійної культури, обичаїв та релігійних святкувань. Хор під управою інж. С. Шевченка.

Після церковних Богослужб вірні засіли до столів у церковній залі в такому числі, що треба було додатково ставляти столи. Празничний обід приготовило старше і молодше жіноцтво парафії. Страви поблагословив о. Н. Столярчук. Господарем свята був тут народжений Іван Михальцевич, заступник голови парафії і асистент директора гайскулу, який привітав духовенство і вірних та передав ведення дальшої програми інж. С. Шевченкові. Промовляли оо. С. Біляк і Н. Столярчук. Програму Свята відкрили вступним словом по-українськи панна Дарія Яцик, студентка гайскулу і по-англійськи Теодор Мельничук, студент гайскулу.

По українськи декламували Теодор, Петро і Володимир Надзьо і Андрій Лоян, за що присутні нагородили їх гучними оплесками. Дві пісні по-англійськи „Пречистая Діво Мати", „Назарета" відспівали Давид Веселовський і Юрій Равлик, учні української школи. Спів був під керівництвом і супроводом Дарії Яцик, яка старанно все приготовила.

Кінцеве слово мав місцевий парох о. О. Мицик, а свято закінчив молитвою о. Степан Біляк. **о. О. М.**

На з'їзді ОДУМ-у обрано новий ЦК і нову гол. управу ОДУМ-у в ЗДА

Аккорд. — До складу, обраного на П'ятнадцятому Ювілейному З'їзді Об'єднання Демократичної Української Молоді в дні 5 вересня ц. р. нового Центрального Комітету, що його очолив ред. Микола Француженко, увійшли: Юрій Охрим і Василь Пономаренко — заступники голови, Леонід Чудовський — секретар, д-р Юрій Криволап — референт зовнішніх зв'язків, Іван Павленко — референт юнацтва, Вадим Вакуловський — фінансовий референт, Леонід Ліщина — референт внутрішніх зв'язків та голови управ ОДУМ в ЗДА і в Канаді — Антін Філімончук і Петро Педенко, як члени ЦК. До головної управи ОДУМ-у ЗДА, що її очолив Антін Філімончук, увійшли: Іван Ємець — 1-ий заступник голови, Іван Івахненко — 2-ий заступник голови й організаційний референт, Ліда Федоренко — секретар, Олексій Коновал — референт преси, Євген Кальман — референт юнацтва, Олексій Пошиваник — культурно-освітній референт, Валентин Поливко — референт зв'язків, Олена Лободенко — скарбник, Петро Сенько — референт спорту, Володимир Григоренко — заступник референта юнацтва. До Контрольної Комісії були обрані: Данило Завертайло — голова, Ярослава Француженко і Петро Гурський — члени, до Товариського Суду: Іван Шраденко — голова, Ніна Стокальська і Василь Коновал — члени. З'їзд постановив на своїх нарадах признати звання найкращої філії — Філії ОДУМ в Шикаго, найкращої одумівки 1965 р — Олені Лукас і найкращого одумівця — Євгенові Федоренкові — дотеперішньому голові ЦК ОДУМ-у.

ДВАДЦЯТЬ ВІСІМ КЛІТИНОК

Інструктор Ясинуватського комсомолу Олексій Камишайський (Донеччина) майже тиждень готував для обкому „розширену довідку". Що ж то за довідка? Доз железний список активістів району, і напроти кожного прізвища двадцять вісім клітинок, що в них треба записати відповіді — де народився, з ким поспрився, де вчився і т. ін. (З статті Г. Яновського у „Молоді України" 18 серпня).

НАБИРАЮТЬ ВІДВАГИ

(Закінчення із стор. 2-ої)

роки, то як б вони хліборобські чудеса показали!"

І четвертий з них, Сашинський, який готовий радгоспові платити за пальне, за машини, за добрива, так ставить справу: „Щоб наша ланка була на землі дійсним господарем, потрібно закріпити землю за нею не умовно, а юридично". А на запит, чи таке закріплення не було б порушенням принципів соціялістичної власности, відповів: „Чи можемо ми закривати очі на щораз частіші випадки такого розуміння громадської власности: власність, добро наше, народне, державне — значить нічие".

Сашинський каже, що в СССР формально земля закріплена за колгоспом чи радгоспом, але голови колгоспів і директори радгоспів змінюються, земля вкривається бур'янами, гніздяться на ній суслики, машини псуються, бо не дбають про їх направу. Ніхто не почувається до відповідальности за це. Інакше було б, коли б їх закріпити за ланкою, яка мала б бути юридично самостійною продукційною одиницею з відповідальними правами й обов'язками.

Про нежиттєздатність колгоспної системи написано на Заході багато книжок, але так влучної характеристики, як її подали згадані бригадири, хіба ще не було. Для колгоспної системи вона нищівна. З неї ясно понад всякий сумнів одне: земля буде давати високі врожаї лише тоді, коли людина, що працюватиме на ній, буде вільна робити так, як вона хоче, і коли вона сама за все відповідатиме.

Факт, що таку гостру критику колгоспної системи опубліковано в одній із головних совєтських газет, не потребує коментарів. Критика „знизу" має допомогти совєтським лідерам валити одне з большевицьких основних „табу".

абв.

● Єгипетські війська в Ємені приготовляються до виїзду до Єгипту. Єгипетський президент Нассер вислав був три роки тому к. 60.000 вояків для підтримання ємменських слухняних Нассерові республіканців проти тамошніх монархістів. Але виявилось, що громадянська війна в Ємені коштує Єгиптові забагато крови і грошей, бо Саудi Арабія успішно помагала монархістам. В минулому тижні Нассер і савді-арабський король Фейсал замирились і Нассер обіцяв відкликати військо з Ємену.

На літніх курсах УВУ в Мюнхені

(Враження бувшої студентки УВУ в Празі)

Тридцять літ тому назад, одного туманного жовтневого ранку, такого характеристичного для осінньої Праги, ступала я по твердому камінному хідникy вулиці, що звалася „В Амечках". Як нова студентка Карлового Університету, природничого факультету, недавно приїхавши в Прагу, я поспішила записатись теж на Український Вільний Університет, який був приміщений на поверсі однієї із звичайних празьких кам'яниць тієї вулиці.

Я знала, що того фаху, якого я вибрала собі для життя і збиралась студіювати, на УВУ не викладали. Але, не дивлячись на те, це так вже годилось кожному українському студентові, де б то він не вчився, чи на високій школі технічній, чи на медичному факультеті, чи на природничому, — кожен вважав своїм обов'язком записатись рівночасно і на Український Вільний Університет. — Це був якийсь неписаний закон. В той час я це робила механічно, не усвідомлюючи собі цього, чому я записуюсь, просто тому це робила, бо так казав мені мій батько, так робила моя старша сестра. Тільки в пізнішому часі я усвідомила собі, що для мене УВУ значить в житті.

Спогади у мене про празький УВУ незабутні, гарні, теплі. В той час я не доцінювала, яке духове багатство він собою представляє, і яке це незвичайне щастя було для нас, що ми мали можливість черпати зі скарбниці нашої нефальшованої української науки, слухати виклади про нашу культуру, історію, мистецтво, літературу, етнографію та інші науки, що ми мали можливість слухати таких чудових професорів, виклади яких були повні любови до рідного краю і повні етичного багатства. Ми жили на чужині, але були завдяки УВУ — тісно зв'язані з нашою рідною культурою.

Незабутніми осталися виклади професора Дмитра Володимировича Антоновича, ми зі захопленням слухали про київські церкви, виклади, які він нам завше старанно збагачував численними ілюстраціями, виклади про українську народну ношу, про український театр і т. п.

Ми радо слухали професора Вадима Щербаківського, якого ми з любов'ю між собою називали „Розкопка" (бо він, крім етнографії і антропології, викладав про археологічні розкопи на Україні), який до нас ставився завжди так щиро, по батьківськи. Найбільше мені запали до душі його виклади про Українське Різдво та про інші народні звичаї на Україні. Тут в мене в пам'яті, як на екрані, проходять постаті моїх брилянтних вчителів, — професора Смаль-Стоцького, Д. І. Дорошенка та інших, яких виклади слухати було великою насолодою. Всі вони були нашими добрими вчителями. Вони, як наші батьки, цікавились нашими життєвими проблемами, ставились до нас прихильно і щиро, як рідні.

Ті часи давно минули, багато з них вже нема між живими, але ми часто згадуємо про них з пошаною і вдячністю.

Особливо яскраво мені згадались ті часи в той день, коли я недавно йшла з моєю дочкою в Мюнхені, по „Англійському парку" в напрямі до вулиці Ляпляса, на Український Вільний Університет, де відбувалися літні курси.

Враження, які на мене зробили ці курси, перевищило усі мої сподівання.

В світлій, гарній авдиторії, зібралися студенти і студентки — українці із цілого вільного світу, щоб замість відпочинку в літніх вакаціях, присвятити місяць студіям української культури, щоб почерпати з безсмертних цінностей, якими живе наша нація.

Виклади на літніх курсах УВУ надзвичайно цікаві, старанно підготовані, живі, добре підібрані. Тут спонтанно вибухають потоки нашої багатої невмирущої духової культури; нездушеної, вільної. І професори, хоч нові, але такі самі, як колишні мої були.

Я бачу багато молодих облич, які вслухуються у виклади. Це молода наша генерація, яка народилась, або принаймні виросла, в вільному світі. Її ці досягнення науки і те, що вони про неї слухають, здаються, як і мені, колись за молоду здавались, мабуть, самозрозумілим.

І тільки бажалося б, щоб цієї нашої молоді було на цих унікатно-цінних викладах ще більше, щоб уся наша молодь, що вчиться на високих школах у вільному світі, не пропускала нагоди і посвятила місяць своїх літніх вакацій викладам літніх Курсів Українського Вільного Університету в Мюнхені.

Бо наша молодь на еміграції, що студіює на високих школах, наша майбутня інтелігенція, мусить бути всесторонньою, інтелігентною і ще ані іж будь-яка інша молодь в світі. Мусить крім свого вузького фаху, добре володіти фактами з нашої історії, літератури, мистецтва і т. п., щоб не відчужилася від рідної культури. А саме виклади УВУ навчать нашу молодь шанувати і любити нашу культуру, а в разі потреби бути добрими інформаторами в цій ділянці на чужині; а коли прийде час, на рідній землі.

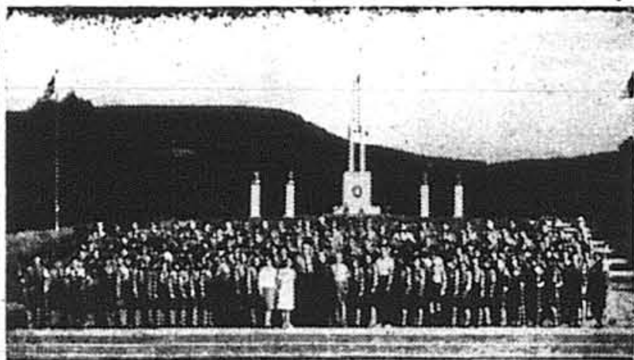
Такі знання в наших сучасних обставинах, для нас, як принележних до націй без власної самостійної держави, конечно потрібні.

Нам потрібні молоді інтелігенти, добрі фахівці у різних господарських і духових ділянках, люди культурні знавці чужих мов, фахові дипломати і т. п., але при тім усім, щоб це були люди нашої української культури, високих етичних вартостей і великі патріоти. А цих нас виховає Український Вільний Університет.

Л. Манджула-Дробіль

Еленвіл, Н. Й.

СУМІВСЬКІ ТАБОРИ



Учасники вишкільного табору Спілки Української Молоді Америки разом із командою під пам'ятником Героїв на Оселі СУМА в Елленвілл.

Вже 10-ий рік відбуваються на Сумівській оселі біля Еленвілу Відпочинково-вишкільні табори для старшого і молодшого юнацтва СУМА. Довколишні Осередки і Відділи юнацтва Нюйоркської Округи висилають юнацтво на Оселю, даючи молоді життєву радість, знання та плекання сумівських чеснот.

Цього року відбуто тут два тритижневі табори. Перший звався ім. М. Павлушкова і тривав від 4-го до 24 липня, другий, ім. ген. хор. Т. Чупринки від 25 липня до 15 серпня.

Перший табір мав 345 учасників, другий 278. Кожний табір мав окремі чотири підтабори старших юначок, молодших юначок, старших юнаків і молодших юнаків. Кожний підтабір з окремою назвою мав свого команданта і виховника. Підтабори були поділені на рої, з роями на чолі та з впорядниками.

Цього року команда таборів складалася майже із молодих, тих, які 10 років тому були першими малими таборовиками на оселі, виросли в СУМ-і і навчались, осягнули ступені виховників і тепер перебрали в свої досвідчені руки керму табором від старших своїх друзів. Лише два члени Команди — проф. І. Юрченко і пані І. Кононів були зі старших.

Командантом таборів ім. Павлушкова і ім. ген. Чупринки був молодий сумівець-дружинник, студент університету Любомир Кормелюк, який дуже добре вив'язався зі свого завдання. Бунчужний — сумівець-дружинник В. Данчук, писар - юнак В. Курило, головний виховник — проф. І. Юрченко.

Виховницею підтабору старших юначок була пані І. Кононів, а виховницею молодших юначок, студентка університету — сумівка Рената Шаран.

Командантами підтаборів були юнаки і юначки — дружинники Наталка Шалай, Таня Красій, Ярослав Михайлюк і Юрій Петренко. Треба подивляти тих молодих юнаків і юначок, які віддано і справно управляли табором, такою великою скількістю юнацтва, а таборовики любили їх, і віддавали їм належний таборовий послух. Деколи неодна мамця кривилась і хотіла порядкувати по свойому, прибувши на відвідини своєї доні-пестійки, чи пустунчика-синка, то діти звертали увагу мамі так: „Ми тут одна родина і мусить бути порядок, як скаже наш виховник. А ти, мамцю, не журись, бо мені тут добре."

Цілоденний побут в таборі — це постійний рух, мов правдивий вулик бджіл, де все має своє місце, і призначення. Ранішня зоря — це в год. 8-ій рано поклик трубки, вставання, миття, руханка, вставання, ранішня молитва, денний наказ із гаслом дня, спільне снідання та прятання кімнат — змагання за прапор чистоти. Вихід групами на гутірки, повернення до табору, обід, пообідний відпочинок, вихід на озеро і ріку, купання, підвечірок над озером, спів, спортові гри, вечеря, гри і забави, вечірній апель - молитва і год. 9:30 вечором — голос трубки голосить про нічну тишу.

Після перебутого дня на сонці і повітрі, серед лісу і запашних цвітів, гір і води, таборовики засипляють здоровим, глибоким сном. Лише вогники біля брам табору нагадують, що тут стоять друзі - стійкові, та бережуть сну таборовиків-сумівців.

Медична опіка табору була в руках досвідченої мед-сестри пані Софії Дефренко, а раз в тижні відвідував табір лікар із Еленвілу.

Тематика гутірок першого табору була пов'язана із сорокріччям створення СУМ-у на Україні, 20-ліття відновлення СУМ-у на еміграції, а тематика гутірок другого табору — життя і діяльність ген.-хор. Т. Чупринки і дії УПА. Крім цього юнацтво вивчало тереннознавство, практичні вправи з сумівського знання та відбуло ряд прогульок. На закінчення таборів відбувалися величаві Сумівські Вогні-Ватри. Тоді приїжджали на Оселю сотні батьків і гостей. Велику, збудовану на взір гуцульської дзвіниці ватру, обступили колом таборовики, а за ними батьки та гості. Перші частини ватри були присвячені річницям створення СУМ-у і сл. п. генералові Чупринці. Друга частина ватри — це побут на Таборі — змальований в скечах, дуетах, піснях і коломийках. Треба подивляти впорядників і таборовиків, що протягом трьох тижнів, після різних таборових зайнять, змогли зложити і так цікаво виконати Програми Сумівських Вогнів.

Під час таборування кожної суботи були сумівські зустрічі „вогники" з відповідною програмою та забавою для старшого юнацтва. В кожну неділю і свята відбувались в каплиціх Богослуження, що їх відправляли сумівські капеляни: для католиків — о. Л. Гузар, для православних — о. І. Ткачук. Існували відбиванкові і футбольні дружини, які змагались між собою та з командами гостей на Оселі.

Приємною несподіванкою для табору був приїзд понад 30 пластунів, які завітали на оселю СУМА і були гостями сумівців протягом двох днів. І оця двоєдина дружня співпраця, спільні прогульки, спортові гри, відбиванка, кошаний м'яч, обмін таборовими спостереженнями, і близька зустріч молодих членів двох найбільших молодечих організацій — залишаться довго в пам'яті пластунів і сумівців.

Варта відмітити, що в цьогорічних таборах на Оселі СУМА панувала взірцева чистота і порядок та смачні й здорові харчі. Добре підібрані впорядники та гарний, новий сумівський однострій робили присмне враження на всіх. Радісно завважувалось це, що з усіх малят гомоніла українська мова. Коли дехто з таборовиків „забувався" говорити по українськи, то йому про це негайно нагадували впорядники.

Кожного тижня відвідував табір голова Таборової Комісії Г. Цебрій, який спільно з командою розробляв пляни, унапрямлював працю та давав поради молодим впорядникам. Під час таборування відбуто зустріч команди з батьками, на якій голова Таборової Комісії, командант і голова заряду оселі подівали свої пляни і сугестії відносно таборів і розбудови оселі. Батьки в своїх виступах подали ряд цінних думок відносно заторкнених справ.

14 серпня 1965 р. закінчено відпочинково-вишкільні табори на Оселі СУМА. Понад 600 юнаків і юначок пройшли через брами цих таборів в цім році. В рідному українському середовищі, вони пізнавали українське духове надбання, українську культуру та звичаї і засвоювали собі цілий ряд практичних вмілостей, як плекати кращі риси характеру, такі як: гарт волі, точність, карність і товариськість.

Голосно і щиро лунала таборова пісня юнацтва на прощанні з табором:

Ми любим Тебе, Україно,
Бо кращого краю нема!
Росте молода Твоя зміна,
У юних колонах СУМА.

В неділю 15 серпня прибули на табір старші юнаки і юначки — всіх 128 осіб. Розпочався табір для Впорядників. Комaндант Табору В. Курило, головний виховник — д-р М. Кушнір. Таборовики — це будучі виховники, ковалі дитячих душ, яких потрібно якнайбільше в молодечій організації СУМА. Вони у вишкільнім таборі навчаються, як боронити честь України.

Г. — Ц-ій.

ТАРЗАН, ч. 5 494. Зустріч із Тарзаном.

STRANGERS HAD INVADED THE JUNGLE LORD'S DOMAIN AND HE SPED TO INVESTIGATE.

SOON HE FOUND A WEARY GROUP PITCHING CAMP — THE SAFARI OF WALLACE AND MORELLI!

TARZAN NOW LEAPED DOWN TO CONFRONT THE MEN — WHO IMMEDIATELY BREATHED SILENT THANKS THAT MARIO HAD GROWN HIS BEARD!

Чужинці увійшли до джунглі — його панування, і він поспішив це прослідити.

І швидко він виявив втомлену групу, яка влаштувала табір... експедицію Волласа і Мореллі!

Тарзан зараз зіскочив униз, щоб станути напроти людей... Які негайно пошепки дякували, що Маріо запустив бороду!